

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ο ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΑΝΔΡΟΪΤΟΣ

Η συνέχεια και το τέλος της τραγωδίας του 1822. Ο Νούτσος και ο Παλάσκας στο στρατόπεδο του Ανδρούτσου. Πώς τους υπεδέχθη. Η εξέγερση των παλληκάρων. «Θανάτος στους προδότες!». Τα τραγικά γεγονότα. Ο Οδυσσεύς στο Κορώνιαν Άντρον. Η επικλήρυξ του. Ο επίσκοπος Ίωσήφ τον αφορίζει, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Β'.

Συνεχίζουμε και τελειώνουμε σήμερα το ενδιαφέρον επεισόδιο της Αμαζοσοτηλίας, το σχετικό με τον ήρωα Όδ. Ανδρούτσο :

Κατά τα σημερινά της 25 Μαΐου 1822 ο Οδυσσεύς Ανδρούτσος διέκρινε να μαρτύρη για προς το δρόμο της Γουλίναςτας... Σε λίγο ο μαύρος αυτός άρχος έγινε καθαρότερα όρατός, και όλοι είδαν ότι ήταν ένοπλοι που ερχόνταν προς το έκει... Πριν όμως οι ένοπλοι αυτοί φθάσουν στο στενό, όπου τους είχαν στήσει καρτέρη, ο Οδυσσεύς διέταξε τους στρατιώτες του να αρχίσουν και να τον ακολουθήσουν.

Οι στρατιώτες του έπαιζαν, χωρίς αντίφωνα. Γέμισαν πίσω, έπαιζαν τη Νεκρόπολι κι έπαισαν άλλο στενό.

— Έδώ θα τους περιμένουμε ! τους είπε ο Οδυσσεύς και τους διέταξε να καταλάβουν νέες έπιταχες θέσεις.

Τι έγινε τότε, το περιέγραφε ένα πρωτοπαλληκάρη του Οδυσσεύς, ο Παρασκευάς Κοροζομιέλης, ο οποίος έζησε ως στί 1878 και πέθανε συνταγματάρχης του πεζικού, δηγομένος ως στα βαθιά του γεράματα διάφορα ανέκδοτα του Άγώνος.

«Ο Οδυσσεύς—γράφει ο Κοροζομιέλης—άφησε παραδόξως, τους Κυβερνητικούς, οι όλοι ήσαν ο Νούτσος και Παλάσκας με 70 στρατιώτες, να πλησιάουν ανένανχτοι και να διεκτυνθούν προς το στρατόπεδόν του. Όταν δέ εκείνοι έπέρασαν, είπε : —“Ας τρέξουν από άλλους, έγω δέν τό κανω !”.

Οι στρατιώτες του όμως, μόλις είδαν τις κόκκινες σημαίες των Κυβερνητικών, τους έπαιραν για Τουρκαλιανούς και τους έντροβόλησαν... Έκείνοι εφοβήθηκαν, κι έτρεξαν και κλείστηκαν, όσοι έπόρτισαν, μέσα σ' ένα έρημοκλήσι.

Ο Οδυσσεύς, άκούγοντας τους πυροβολισμούς, έτρεξε στο μέρος εκείνο και έμπόδισε τα παλληκάρη του να κατοικήσουν τους Κυβερνητικούς, αλλά ο Νούτσος και ο Παλάσκας δέν ήθελαν να βγούν από το έρημοκλήσι. Οι όλοφοροι όμως που τους συνόδευαν δέν έκαναν χαμιά αντίσταση. Κατέθεσαν τά όπλα και ζήτησαν το έλεος του Ανδρούτσου.

—Μην φοβάστε, τους είπε εκείνος, και δέν σας πειράζει ναείτε.

Έπειτα εστάθηκε άπάναντο στο έρημοκλήσι και με δυνατή φωνή, διέταξε το Νούτσο και τον Παλάσκα (τους μόνους κλεισμένους μέσα) να βγούν.

Ο Αλέξιος Νούτσος, έχοντας εμπιστοσύνη στον Οδυσσεά, έβηγχε, χωρίς αντίλογία. Άλλ' ο Παλάσκας έφωναξε :

— Δέν βγαίνω ! Δέν σέ θαρροίνομαι, βρε μπαπέτση ! (άσπετε).

— Έγώ μπαπέτσης ; άπάναντος ο Οδυσσεύς. Και τό λές έν αυτό, μωρέ Παλάσκα ; Δέν σέ βρήκα στο Σουλανάρι, στη Γρανίτσα, στον Άη Γιώργη που ήσουν με τους Τούρκους ; σέ έπείραξα !... Έβγα έξω από τό σπίτι του Θεού, Παλάσκα !

Άλλ' ο Παλάσκας έπέμεινε να μη βγαίνει και μάλιστα να βρήχε δυνατά τον Οδυσσεά. Τότε πειά ο Οδυσσεύς έθύμωσε και είπε στους στρατιώτες του :

— Κάντε τον ό,τι διάλογο θέλετε !

—Θά βλώμωε φωτιά να τόνε κάμωμε, καπετάνε ! Έλεγαν οι φανατισμένοι συμπολεμιστά του Ανδρούτσου.

—Κάρτε τον ! είπε και ο άρχηγός. Μόλις άκουσε τά λόγια αυτά ο Παλάσκας φοβήθηκε και βγήκε, γιατί κατάλαβε πειά ότι οι όλοφοροι του είχαν καταθέσει τά όπλα.

Έπαιχαν τότε όλοι μαζί στο Δαδί.

Έκει, ο Οδυσσεύς, λημονώντας τα όια, έφιλοξένησε σάτι του τό Νούτσο και τον Παλάσκα, σάν να μην είχε μεσολαβήσει τίποτε μεταξύ τους.

«Αμφοτέρους—γράφει ο Κοροζομιέλης—επειροίθη πολύ ο μεγαλόφρων Οδυσσεύς ευμενέστατα, ως παλαιούς φίλους του, τον Νούτσο μάλιστα και ως ευσεβήν του έν Ίωαννίνους... Μετά πολλά όμιλιας, περιστροφίσας είς τά της καταδιώξεως αυτού υπό της Κυβερνήσεως, ο Οδυσσεύς εξέφρασε την άσαν αυτού επιθυμία να έλθη είς ανεξήγησαν με την Κυβερνηση. Ήφραγα, έφαγα μαζί και άναπάνοντο».

Στό μεταξύ—συνεχίζει δηγομένος ο αυτόπτης μάρτυς—οι χωρικοί στρατιώτες του Οδυσσεύς και μάλιστα οι Αθανάσιος Τσούτσος και Παπασιωνόμος από τό Δαδί, ο Λάζαρος από την Αρσάωβα, ο Γιάννης Ντρίτσουλας από τό Χάστια, ο Κόλλιας Κόλια από τό Κακόσι, μαζέντηκαν παρμένα και έκαναν ένα είδος συσκέψεως. Η ιδέα να συμβιβασθή ο άρχηγός τους με τό Νούτσο, τον Παλάσκα και τους άλλους κομματιαστές της Λειβαδίας δέν τους έσύμφερε καθόλου, γιατί τότε αυτοί θα έχαναν τη μαχη πτερχή που είχαν αποκτήσει κατά την Έπανástασι και θα έταπεινονόταν όπως πρώτα.

—Νά τους σκοτώσουμε λοιπόν ! Φωνάξει ο Θανάσης Τσούτσος. Είπε προδότες !

—Θάνατος στους προδότες ! επαναλαμβάνουν οι άλλοι.

«Συστοιματομένοι και ματωδείς όμοιον και μπαίνουν στο κατάλυμα του Οδυσσεύς. Άρπάζουν τον Ανδρούτσο, σηκώνόντες τον στα χέρια, τον βγάζουν έξω από τό σπίτι, φωνάζοντας ότι «αυτή τη φορά δέν τον άκούνε» και τον φέρνουν άνετά μαζένα. Στο μεταξύ οι άλλοι άρπάζουν τό Νούτσο και τον Παλάσκα, τους σπρώχνουνε λίγο πια πέρα από τό σπίτι και τά τους σκοτώνουν με τά γιαταγάνια !

Άλλ' ο Οδυσσεύς, μαντεύοντας τό κακό που θα γινόταν, εξαγριώνεται έναντιον εκείνων που τον κρατούσαν, τους ξεφένει από τά χέρια και τρέχοντας φτάνει στον τόπο της άνθρωπισμαγής, αλλά, δυστυχώς, πολύ άργά, γιατί οι δύν δυστηχημένοι άντιπροσωποι της Κυβερνήσεως ήταν πειά κομματιασμένοι.

—Κερ...άδες ! έφώναξε τότε ο Οδυσσεύς, μεγάλο κακό έκάνατε... μεγάλο !...

Κι έτρεξε να σωση τον ταχυδρόμο Λάτσα, που ελχαν σκοπό να τον κομματιασίονε και αυτόν... Ευτυχώς ο Οδυσσεύς τον βρήκε ζωντανό, δέν έλιε και του είπε :

—Φύγε, κατοικήση μου !

Ο Λάτσας τό έβαλε στα πόδια και γάδηκε κατά τό δρόμο της Λειβαδίας, όπου έτρεξε τη φοβερή είδηση... Τά μέλη του Άρειου Πάγου φοβήθηκαν τότε και για τη δική τους ζωή, άλλ' ο Οδυσσεύς τους παρήγγειλε να μείνουν ήσυχου και κανείς δέν θα τόλμηση να τους βλάψη. Άλλ' εκείνοι έφεραν, για κάθε ένδεχόμε, όσο στρατό ελχαν στην Κόρινθο και άπεφάσαν να έξοντώσουν τον Ανδρούτσο.

Θυμωμένος πάντοτε ο Οδυσσεύς, έληγε τά πισότερα παλληκάρη και και άποταβήθησαν στον Παρνασσό, τό περσιον Κω ο ρ υ κ ι ο ν Ά ν τ ρ ο ν του.

Αυτό είνε μια μεγάλη σπηλιά, σέ μιά από τις κορφές του Παρνασσού, θαύμα της φύσεως. Τό άνεκάλυψε πρώτος ο γεωλόγος Κλάρα κατά τό 1800 και έμελέτησε τη σύσταση των πετρωμάτων του. Μέσα στο τεράστιο έκεινο σπήλαιο, ο έξνος έπιστήμων βρήκε άναριθμητα και διαφόρων ειδών σαρκοφάγα όρνια. Όταν έφτασε στο έθος των βράχων, όπου βρισκται τό στόμιο του σπηλαίου, είδε ένα μεγαλοπεπείστατο άητό. Ο Κλάρα

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Μιά άλλοκοτη γιορτή στη Θράκη. Πότε και πώς γιορτάζονται τὰ Ἀναστενάρια. Ὁ ἐξωφρενικός χορὸς τῶν γυναικῶν. Στους γύρω λόφους. Μετὰ τὴν κάθοδον. Μαινάδες !... Ἀναστενάρια καὶ ἀναστενάρηδες. Ὁ ἔρως τοῦ ἀναστενάρη. Ὁ χορὸς πάνω στὴ φωτιά. Τὸ σφάξιμο τοῦ ταύρου. Ὅπου ξαναζῆναι ἡ Διονυσιακὴς γιορτὴς. Ἐνα άλλοκοτε θεάμα. κ.τ.λ.

Ἄν καὶ περῶσαν τόσο αἰῶνες ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἐποχὴ, ἂν καὶ τὸς εἰσβολὲς βαρβάρων ἔγιναν καὶ τὸς καταστροφὰς εἶδεν ὁ τόπος μας, ἐν τούτοις ὁ Ἕλληνας λαὸς διέσωσε πολλὰ ἀπὸ τὰ ἀρχαία ἔθιμά του, ἀέροια ὅπως τὰ εἶχανε οἱ πρό αἰῶνων πρόγονοί του.

Μερικὲς μάλιστα γιορτὲς καὶ ἰδίως ἡ Διονυσιακὴ, διατηρήθηκαν ἀμετάβλητες σχεδόν.

Μιά ἀπὸ τῆς γιορτῆς αὐτῆς εἶνε καὶ τὰ «Ἀναστενάρια» ποῦ ἐγένοντο πρὸ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς στὴ Θράκη.

Κατὰ τὴν ἀρχαία ἐποχὴ, ἐλάβανιν μέρος ἄνδρες καὶ γυναῖκες οἰοσθητοὶ κοινοτικῆς τάξεως καὶ ἡλικίας. Στὰ σύγχρονα ὁμως Θρακικὰ «Α ν α σ τ ε ν ἄ ρ ι α» λαβαίνουν μέρος μόνον ἡ γυναῖκες συνήθως, ὅσων τὰ ἴδια μέρη σ' αὐτὰ ἄντρας θεωρεῖται ταπεινότη, καὶ εἰς τὰ ἀνάστανά.

***

Τὰ σύγχρονα «ἀναστενάρια» γίνονται ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἀπὸ τὴν Βοστανιατικὴν ἑορτὴν.

Ἀ ν α σ τ ε ν ἄ ρ ι α δὲ νομισθῆσαν ἀπὸ τῶν στεναγμῶν ποῦ βγαίνουν οἱ ἐσθασταὶ κατὰ τὴν γιορτὴ αὐτή.

Ἡ περιεργὴ αὐτῆς Θρακικῆς γιορτῆς ἔγινε ἀντικείμενον σοβαρῶν μελετῶν ἀπὸ διάφορους ἀρχαιολόγους καὶ εἰδικούς γιὰ τὸ περιεργὸ καὶ παρωδῶδες αὐτῆς.

Σὲ μερικὰ χωρία τῆς Βιζύης, τῆς πατρίδος τοῦ μακαρίτου ποιητοῦ Γ. Βιζυητοῦ, τὴν ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου (7 Ἰανουαρίου), ἰδίως δὲ τὴν ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου (21 Μαΐου), πηγαινόν ἡ χωριτισσὲς ἀπὸ νῆα, παίρνουν τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου καὶ τὴ μεταφέρουν εἰς μιὰ πλατεῖα τοῦ χωριοῦ. Ἐκεῖ, ἀφοῦ συναθροσθῶν ὅλες τριγύρω ἀπὸ τὴν εἰκόνα, ἀρχίζουν νὰ στεναζοῦν βαθεῖα καὶ δυνατὰ, ὅλες μαζί. Ἀφοῦ στεναζοῦν ἔτσι ἀρκετὰ, τρέχουν εἰς τὰς στοὺς γύρω λόφους ἐξοκολοφθῶντα τὰ ἀναστενάρια τους.

Κατὰ τὴν περιεργὴ αὐτῆς τελετῆς, οἱ ἄνδρες εἶνε ἀπλοὶ θεαταὶ τῶν τελεθῶν καὶ μόνον ἡ γυναῖκες, ὅπως εἶπαμε, λαμβάνουν μέρος ἐνεργόν.

Ὅταν κατεβῶν κατόπιν ἡ γυναῖκες ἀπὸ τοὺς γύρω λόφους, εἶνε ἀνγροστές καὶ ἀξιοπῆτες. Γιὰτὶ σωματικῶς μὲν εἶνε τελείως ἐξητλημένες, διανοητικῶς δὲ ἐρεθισμένες πολὺ, σπαστὲς Μαινάδες.

Ἐξאלλες δὲ καθὼς εἶνε, χοροεὶν ἐπιπόλητες γύρω ἀπὸ μεγάλες φωτιές, πηδᾶν πάνω ἀπὸ αὐτῆς καὶ βγαζοῦν διαρκῶς τρομεροὺς στεναγμοὺς, σὴν θηρία ποῦ τὰ σφάζουν !...

Ἡ γυναῖκες αὐτῆς ὀνομάζονται «ἀ ν α σ τ ε ν ἄ ρ ε ς».

τὸν ἐπιροβόλησε γιὰ ν' ἀνοξῆ διόδο, ἀλλὰ μὲ φρίκη του παρετήρησε ἕνα ἀέροιστο σῆνερο ἀπὸ θῆνα νὰ βγαῖν μὲ ὄρη ἀπὸ τὸ ἄντρο. Ἦταν ἄητο, γύφτε, κοράνια ποῦ μαυρολογοῦσαν καὶ ὑψόνονταν στὸν οὐρανό, μὲ κραδῖες φοβορῆς, καὶ στοργικῆς, χτυπώντας τῆς πλατεῖς φτεροῦς τους.

«Τὰ ὄρηνα αὐτὰ, ἀφοῦ ἐσχηματισθῶν σὲ δέκα λεγεῶνες, γράφει ὁ Κλάρι, διενδθῆσαν πρὸς τῆς ὑπεράνω τοῦ ἄντρο, χιοροσπεπαστὲς κορυφῆς τοῦ Παρνασσῶ, ἀφῆνοντα τὴν κατοικίαν τους γιὰ τοὺς ἀματωλοὺς καὶ τοὺς κλέφτες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης».

Ἐκεῖ λοιπὸν κατέφυγε ὁ ἐξοροτισμένος Ὀδυσσεύς, ἀχώρωσε τὴν εἰσοδο τοῦ σπηλαίου καὶ ἐπερίεμε τοὺς ἀντιπύλους του. Ἡ Κυβερνήσις, στῆς 3 Ἰουνίου 1822, ἐξέδωσε διάταγμα διὰ τοῦ ὁποιοῦ ἀπετήρησε τὴν κεφαλὴ τοῦ Ὀδυσσεύς Ἀνδρουτῶν ἀντὶ 5000 γροσίων. Τὴν ἴδια μερὰ ὁ ἐπίσκοπος Ἀνδρουτῶν Ἰωσήφ, ἱπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἐσφενδόνισε ἐναντίον τῆς κεφαλῆς τοῦ Ὀδυσσεύς ἀφορισμὸν σοβαρότατο !

Κανεῖς ὁμως δὲν ἐτόλησε νὰ νιπηθῆ μὲ τὰ ὅλα ἐναντίον τοῦ Νικητοῦ τῆς Γεωργίας. Καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἔζησε τότε, γιὰ νὰ δολοφρονηθῆ ἀργότερα ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολι.

Ἐνὸ ἡ γυναῖκες χοροεὶν γυμνοπόδαρες καὶ σὴν τορλέες, γύρω γύρω ἀπὸ τὴ φωτιά, προσκαλοῦν μὲ φωνῆς τοὺς χοροκῶς νὰ ὀσοσιν ὀσρα στὸν ἅγιο. Ἐπίσης σιμφοῦεῖν ὀσοις ἔχουν κλέφει ζῆτι τι, νὰ τὸ ἀποδοῦσιν στὸν ταυρό τοῦ, γιὰ νὰ μὴ τοὺς καταρασθῆ ὁ ἅγιος καὶ καταστροφῶν.

Μὲ τῆς φωνῆς δὲ καὶ μὲ τοὺς τρόπους τους αὐτοὺς, ἐξοσοῦν πραγματικῶς ἕνα εἶδος μαγικῆς γοητείας καὶ ἐπιπόλης πάνω στοὺς χοροκῶς, κα' ἔτσι καθένας ἀπὸ αὐτοὺς ποῦζει κλέφει ζῆτι τρέχει καὶ ἐπιστρέφει τὸ κλοπῆμα ἀπὸ τοιοκῶν του, δίνοντας κα' ἕνα ὀσρο στὸν ἅγιο...

***

Στὴν ἐπαρχία τῆς Σαζοντοῦλεως, καὶ ἰδίως στὰ ὀρενὰ αὐτῆς χωρία, λαβαίνουν μέρος στὰ ἀναστενάρια καὶ ἄνδρες.

Ὁ ἀναστενάρης δὲν πατάει στὴν ἐκκλησίαν, παρὰ μόνον στὴν ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἢ ἁγίου Κωνσταντίνου, γιὰ νὰ παραστῆ τὴν τελεθὴ τῶν ἀναστεναρίων.

Ἐκεῖνος δὲ ποῦ θὰ τοῖμῆσῃ νὰ κλέψῃ ἢ ὅπως ἄποτε νὰ εἰρωνεθῆ τὴν ὀρηστικὴν αὐτῆς γιορτῆς, λιθοβολεῖται.

Τὸ μόνον θεροσεντικὸ ἱσοροστικό καθῆνον τῶν ἀναστεναρίων εἶνε ἡ ἐξοκολογῆσι. Αὐτὴ γίνεται μπρὸς στὸν χοροῦ ἐνὸς ἀπομομαζοσμένου δέντρο. Ἀπάνω στὸν κορμὸν αὐτὸν χωροῦνται βαθεῖα ἔνα πταροῦ καὶ ἐμπρὸς στὸν στανοῦ αὐτῶν γοντετοῦν καὶ ἐξοκολογοῦνται τῆς ἀμαρτίες των οἱ ἀναστενάρηδες.

Σὲ μερικὰ μερὰ τὰ ἀναστενάρια γίνονται καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Προφήτου Ἠλιού.

Ἄμα ἐξοκολογηθῆ ἐμπρὸς στὸν χοροῦ τοῦ δέντρον μὲ τὸν στανοῦ ὁ ἀρχιμανστενάρης, θυμῆσι ἔναν ταῖρο, τοῦ ὁποιοῦ τὸ αἷμα ποροῦ νὰ τρέξῃ ὀλο στὰ θεμέλια τῆς ἐκκλησίας, ἐνὸ ἡ μαινοῦνες γυναῖκες χοροεὶν γύρω ἀπὸ μεγάλες φωτιές, μονγγροῦν καὶ ὀναστενάζουν.

***

Πρὸς τὰ μερὰ τῆς Μαῦρης Θαλάσσης τὰ ἀναστενάρια γίνονται πὸ ἄρηα. Ἐκεῖ ἡ «Ἀναστενάρης» χωροῦνται τῆς εἰδικῆς εἰκόνης τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, κατοῦνε ἐπιπόλητες, πάνω στὴ φωτιά, καὶ μάλιστα ἕναν ἰδιοροσθημὸ καὶ λυπηροῦ ἔμνο ποῦ τὸν ἅγιο Κωνσταντῖνο, σὲ κάθε στοργῆ τοῦ ὁποιοῦ ἀναστενάζουν καὶ μονγγροῦν.

Ὁ ἔμνος δὲ αὐτὸς ἀρχεῖσι ὡς ἐξῆς:

Ἄγιε μου Κωνσταντῖνε μου, μεγάλη σου ἡ χάρις...

Λένε δὲ οἱ Θρακῆς ὅτι, τὴσι εἶνε ἡ δύναμις τοῦ ἁγίου, τῶν ἀναστεναρίων τὸ μυστήριον καὶ ἡ ἰποβόλη τῶν γυναικῶν, ποῦ ἂν καὶ πατοῦνε χωρῆς ὑποδηματα ἀπάνω στῆς φλόγης, καὶ στὰ ἀναμῆναι κάρθουνα, ἐν τούτοις δὲν πονοῦν καθόλου, δὲν κωλοῦνται, δὲν παρητρεῖται στὰ πέλματα τῶν ποδιοῦ τους τὸ ἐλάχιστο ἱχνος ἐγκαῖματος.

Πιστεῖν ἐπίσης, ὅτι ὄσο ποῦ σιμαχτὰ κραταῖε κανένας τὴ λαβὴ τῆς εἰκόνης τοῦ ἁγίου, τόσο ποῦ ἀβλαβῆς μένει ἀπὸ τὴ φωτιά.

Φαντάζεσθε πλέον τὶ θέματα παρονοῖαζει ἡ ἑορτὴ αὐτῆ, μὲ τὴν ἐξοσην τῶν γυναικῶν, τοὺς χοροὺς καὶ τῆς φωνῆς των.

Ἐνὸ ὁ ἀρχιμανστενάρης σφάξι τὸν ταῖρο μπρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἐνὸ τὸ ἔσο μονγγροῖε καὶ τιναῖεται, ἐνὸ τὸ αἷμα βγαῖν ἐκ τοῦ ποῦ, ἕνα πλῆθος ἀναμαλλοσμένου γυναικῶν χοροσπηδαῖν πάνω στῆς φλόγης ἀναστενάζουν ἄρηα !...

Ἡ τρομερὴ αὐτῆ εἰκόνα, θυμῆσι ἀσφαλῶς ἀρχαία διονυσιακὰ ὄρηνα.

Μὰ τὰ ἀναστενάρια δὲν γιορτάζονται περὶ στὴ Θράκη, μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν μετὰ τὴν Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας. Ἐκτὸς ἂν οἱ Θρακῆς πρόσφυγες τὰ μετέφεραν στὴν Ἑλλάδα ὀπου ἐγκατεστάθησαν.